

© ANNE VANDENBOSCH

RATIO-ANALYSES IN DE VARKENSHOUDERIJ

De voorlichting in de landbouwsector is al jaren vertrouwd met financiële en bedrijfseconomische begrippen die berekend worden in bedrijfseconomische boekhoudingen. Toch zijn er steeds meer vennootschappen in de sector die geen bedrijfseconomische boekhouding bijhouden. – *Jacky Swennen, SBB Studiedienst*

Landbouwbedrijven die geen bedrijfseconomische boekhouding voeren, hebben wel jaarlijks een balans en resultatenrekening, maar doordat er geen sectorvergelijkingen worden gemaakt ontbreekt een referentiekader om zich aan te spiegelen. De ondernemer wil op een gegeven moment weten of hij met zijn cijfers onder of boven het gemiddelde zit. Dankzij het project 'Uitzicht door Inzicht' kreeg SBB de mogelijkheid om hierover een baanbrekende studie te maken. Voor de analyse van de vennootschapsboekhouding zijn er meerdere kengetallen en ratio's berekend, maar de belangrijkste kernratio's zijn liquiditeit in enge zin, solvabiliteit en rentabiliteit.

Liquiditeit in enge zin

De liquiditeit geeft weer in welke mate het bedrijf in staat is om middelen te

mobiliseren om haar kortlopende betalingsverplichtingen na te leven. Hierbij denken we in de eerste plaats aan de bancaire aflossingen van het komende jaar en aan openstaande facturen van leveranciers.

Het is belangrijk de liquiditeit van een onderneming te kennen. Indien deze ondermaats is, wijst dit meestal op problemen die zich kunnen stellen op korte termijn.

Meestal gebruikt men de liquiditeit in ruime zin, maar in deze ratio worden de voorraden en de veestapel ook als liquide middel beschouwd. Omdat in de land- en tuinbouw een groot deel van de voorraden (waaronder de waarde van de veestapel) geen afgewerkte verkoopbare producten zijn maar eerder productiemiddelen, kan men deze voorraad ook niet gebruiken om kortetermijnverplichtingen na te komen.

In de studie is er daarom gekozen om de liquiditeit in enge zin te analyseren. Om deze ratio te berekenen worden de meeste liquide zaken uit de onderneming afgezet tegenover de schulden op korte termijn. De meeste liquide goederen die aanwezig zijn in een onderneming zijn de liquide middelen van het bedrijf (cash geld, geld op een bankrekening) en tegoeden die de onderneming heeft van haar afnemers van reeds verkochte producten.

De liquiditeit in enge zin geeft een beeld in welke mate een onderneming snel kan voldoen aan verplichtingen op korte termijn. In principe zou de liquiditeit in enge zin 0,7 à 0,8 moeten zijn. Hier moeten we een belangrijke nuance bij plaatsen. Het aantal dagen waarop afnemers betalen en het aantal dagen leverancierskrediet dat de onderneming

heeft, hebben al een grote invloed op deze berekening. In de varkenshouderij zien we bijvoorbeeld dat varkens of biggen meestal binnen de maand betaald worden. Aan de andere kant zien we dat voor voederfacturen – de grootste kosten op een varkensbedrijf – er een grote variatie is in betalingstermijn: van minder dan een week tot meerdere maanden ...

In tabel 1 zien we dat de varkenshouderij slechts een liquiditeit heeft van 24,73%, wat extreem laag is. Een mogelijke oorzaak zijn niet-betaalde voederfacturen die als schuld in de balans zijn opgenomen. Dit aspect komt in een klassieke bedrijfseconomische boekhouding niet tot uiting.

.....

De land- en tuinbouwsector is zeer kapitaalintensief en heeft een relatief zwak rendement.

.....

Solvabiliteit

De solvabiliteit zijn door de band eenvoudige berekeningen die daarom courant gebruikt worden. Desalniettemin is het belang ervan groot. De solvabiliteit geeft namelijk weer of de onderneming, gesteld dat die op dat ogenblik zou worden opgedoekt, alle verstrekkers van vreemd vermogen (banken, leveranciers) kan terugbetalen. Dit kan vrij eenvoudig getoetst worden door de verhouding te nemen tussen het eigen vermogen en het balanstotaal of het vreemd vermogen. In de studie wordt de solvabiliteit berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen of het balanstotaal van de onderneming.

Eenvoudig gesteld zou deze verhouding op zijn minst 30% moeten zijn. Dan is het eigen vermogen voldoende groot om alle schuldeisers terug te betalen. Toch zijn er bij een (fictieve) stopzetting van het bedrijf meestal verschillende roerende en onroerende goederen (voorraden, vee, materiaal, stallen, serres, gronden ...) aanwezig die ten gelde kunnen worden gemaakt om schuldeisers terug te betalen. Deze ratio kan dus lager zijn dan 30% zonder dat dit problemen geeft. Vooral wanneer er pas werd geïnvesteerd is deze ratio meestal een stuk lager dan 30%. Het is voor een bedrijf dan ook belangrijk te kijken naar de evolutie van zijn of haar solvabiliteit over de jaren.

Rentabiliteit

Met de rentabiliteit wordt berekend hoe winstgevend een onderneming is. Meestal is het de bedoeling met deze ratio's de winstgevendheid te toetsen ten opzichte van bijvoorbeeld het eigen geïnvesteerde vermogen of ten opzichte van het totaal geïnvesteerde vermogen om zo te bepalen wat het behaalde rendement is. Er zijn dus meerdere manieren om 'rentabiliteit' uit te drukken.

De rentabiliteit wordt in deze studie geëvalueerd op basis van de verhouding

hoog rendement zegt niet noodzakelijk iets over de toekomstige winstgevendheid. In deze berekening wordt namelijk geen rekening gehouden met de afschrijvingen. Een bedrijf met nog beperkte afschrijvingen zal door de band meestal een hogere netto bedrijfsresultaat hebben. Zolang er op een goede manier kan geproduceerd worden, is dit geen probleem. Wanneer investeringen zich echter opdringen omdat de productie achteruitgaat, zal het bedrijfsresultaat nogal vaak fors achteruitgaan.

Tabel 1 Ratio's in de tuinbouw, sierteelt en varkenshouderij - Bron: SBB

	Tuinbouw	Sierteelt	Varkenshouderij
Bruto bedrijfsresultaat/TV (%)	12,19	12,75	9,04
Jaarlast (CF + i) (%)	61,25	48,58	76,16
Liquiditeit in enge zin (%)	62,36	69,64	24,73
Solvabiliteit (%)	16,09	32,91	8,85

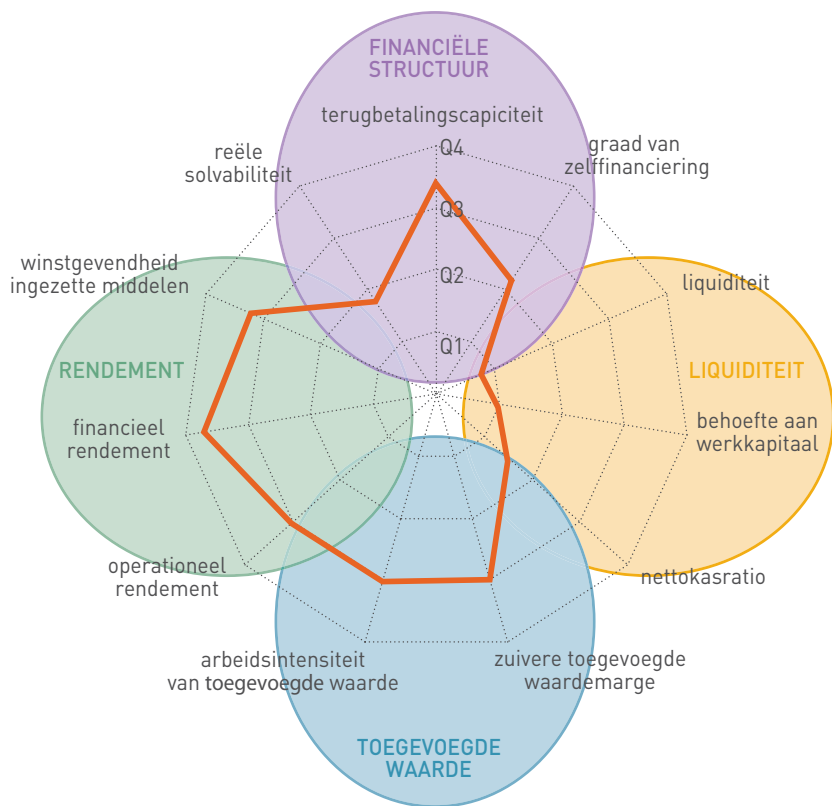
De voorlichting in de landbouwsector is al jaren vertrouwd met financiële en bedrijfseconomische begrippen die berekend worden in bedrijfseconomische boekhoudingen.

tussen het bruto bedrijfsresultaat (BBR) en het totale vermogen. Het BBR wordt hier berekend door de omzet te verminderen met de operationele kosten (handelsgoederen, grondstoffen, diensten) en de loonkosten. Het BBR is vergelijkbaar met het begrip saldo uit de bedrijfseconomische boekhouding. Het is bekend in de sector omdat de minimale bedrijfs-grootte noodzakelijk voor het VLIF berekend wordt aan de hand van het BBR. Het is zeer eenvoudig: hoe hoger dit percentage, hoe winstgevender of rendabeler de onderneming in principe is. Een

Resultaten

Naar verwachting zijn er enorm grote variaties tussen de verschillende bedrijven binnen een sector. Omdat ratio's (verhoudingen tussen kengetallen) zeer gevoelig zijn aan uitbijters (extreme afwijkingen naar onder of naar boven) hebben we ervoor gekozen om te werken met medianen en niet met gemiddelden.

Als je de cijfers in tabel 1 bekijkt, kan je er niet omheen dat de rentabiliteit en solvabiliteit zeer zwak is. Het onderstreept dat de land- en tuinbouwsector

Figuur 1 Gezondheidsstatus van een gesloten varkensbedrijf - Bron: SBB

zeer kapitaalintensief is en een relatief zwak rendement heeft. Ook de liquiditeit, zeker in de varkenshouderij, is erg zwak. Dit wijst er toch op dat er naast de bancaire schulden behoorlijk wat leverancierskredieten zijn. Zolang deze leveranciers voldoende geduld hebben is er geen acuut probleem, maar men maakt zich wel afhankelijk van de welwillendheid van deze leveranciers.

Een behoorlijk aantal bedrijven zit met een negatief eigen vermogen. Strikt theoretisch zijn deze bedrijven virtueel failliet. Hierbij moeten we onmiddellijk een kanttekening maken. Een deel van het vermogen zoals het woonhuis, de landbouwgronden, eventueel een productiebedrijf als eenmanszaak, worden privé gehouden en niet ingebracht in de vennootschap. Dus in veel gevallen is de situatie gunstiger dan de naakte cijfers

doen uitschijnen. Desondanks zijn toch heel wat vennootschappen ondergefinancierd, wat voor de bank een grote bekommernis is.

Gebaseerd op deze studie berekent SBB voor elk bedrijf met een vennootschapsboekhouding een gezondheidsstatus (figuur 1, p 47). Zo kan de onderneming – in het voorbeeld een gesloten varkensbedrijf – in een oogopslag zien wat de sterktes zijn en waar er knipserlichten branden in vergelijking met soortgelijke bedrijven. Dit voorbeeldbedrijf heeft op basis van zijn gepubliceerde resultatenrekening en balans in vergelijking met andere gesloten varkensbedrijven een goede rentabiliteit, maar op korte termijn heeft het een dreigend liquiditeitsprobleem. Het moet zich dus dringend van bijkomend werkkapitaal voorzien. ■

Dit artikel kadert in het project 'Uitzicht door Inzicht'. Meer info over het project en het sectorrapport varkenshouderij vind je op www.uitzichtdoorinzicht.be.